

Time-2 hours

Total Marks:

30

Note: the question paper comprises of three parts (Part-I, Part-II, Part-III) consisting 19 questions in total.

Part -I will consist of ten(10) questions carrying 1marks each. Candidate will attempt all the questions.

Part-II will consist of seven (7) questions carrying 3 marks each. Candidate will attempt any two (5) questions from out of these.

Part-III will consist of two (2) questions carrying 5 marks each. Candidate will attempt any one (1) question from out of these. A question may have two or more parts.

Part -I

1. Who is known as the father of scientific management ?

a)Henry Fayol

b)F.W Taylor

c) none of these

1

2. New Industrial Policy was started in:

a)1956

b)2013

c)1991

1

3. Planning is anprocess.(intellectual/ social).

1

4. _____ increases employees' participation in the management which gives them identity in the organization. (Decentralization / Centralization)

1

5. Leadership is an important element of _____. (Supervision/directing)

1

6. _____ is a force which stimulates a person to work. (Leadership/motivation)

1

7. Henry Fayol has given how many principles of management ?

a)10 b)12 c)14 d) none of these

1

8. There are.....levels of management.

1

a)2 b)3 c)4 d) none of these

9."Direction is the essence of management process." The statement is true or false?

1

10. Maslow's theory of motivation deals with:

a)Different types of behavior among employees

b)Hierarchy of needs

c)Carrot and stick approach of motivation
1
marks)

(10*1=10

Part-II

11. Define management as science. 3

12. What are the principles of Scientific Management? 3

13. Write down the features of Business Environment. 3

14. What are different types or forms of organization structure ? 3

15. How to make Planning Effective? 3

16. Write the importance of motivation. 3

17. Write down essentials or prerequisites of a good incentive plan. 3

(5*3=15
marks)

Part – III

18. Explain theories of motivations. 5

19. What do you mean by Leadership? Write the importance of leadership.
2.5+2.5=5
(1*5=5marks)

ਸਮਾਂ-2 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 30

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ (ਭਾਗ-I, ਭਾਗ-II, ਭਾਗ-III) ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 19 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।

ਭਾਗ -I ਵਿੱਚ ਦਸ (10) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 1 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ ਸੱਤ (7) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਗ-III ਵਿੱਚ ਦੋ (2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-I

1. ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਜੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

a) ਹੈਨਰੀ ਫੇਈਲ

b) F.W ਟੇਲਰ

c) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1

2. ਨਵੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

a) 1956

b) 2013

c) 1991

1

3. ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। (ਬੈਂਧਿਕ/ਸਮਾਜਿਕ)

1

4. ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ / ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ)

1

5. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ। (ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ)

1

6. ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤੇਜ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ/ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ)

1

7. ਹੈਨਰੀ ਫਾਈਲ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ?

a) 10 b) 12 c) 14 d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1

8. ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਹਨ।

a) 2 b) 3 c) 4 d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

9 "ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ।" ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ?

1

10. ਮਾਸਲੋ ਦੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:

a) ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ

b) ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਲੜੀ

भारा-II

11. ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 3

12. ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ? 3

13. ਵਪਾਰਕ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 3

14. ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ। 3

15. ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? 3

16. ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 3

17. ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪੇਤਸਾਹਨ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 3

$$(5*3=15 \text{ અંક})$$

ब्राह्म - III

18. ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 5

19. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਲਿਖੋ। (2.5+2.5=5)
 (1*5=5 ਅੰਕ)

**Trade: Taxation Practices
Subject: Principles of Management-II
Paper code: 191**

Time-2 hours

Total Marks: 30

Note: the question paper comprises of three parts (Part-I, Part-II, Part-III) consisting 19 questions in total.

Part -I will consist of ten(10) questions carrying 1marks each. Candidate will attempt all the questions.

Part-II will consist of seven (7) questions carrying 3 marks each. Candidate will attempt any two (5) questions from out of these.

Part-III will consist of two (2) questions carrying 5 marks each. Candidate will attempt any one (1) question from out of these. A question may have two or more parts.

Part -I

1. Taylor's main objective was to improve productivity. (True/False) 1

2. Management is a social process. (True /False) 1

3. The functional foreman 'Gang Boss' does not keeps machine and tools ready for work.(True/False) 1

4. _____ is a force which stimulates a person to work. (Leadership/motivation) 1

5. _____ decreases employees' participation in the management which gives them identity in the organization. (Decentralization / Centralization) 1

6. Leadership is an important element of _____. (Supervisor /directing) 1

7. Which of the following is not a source of internal recruitment?

a. Promotions b. Transfers

c. Advertisements

1

d. Demotions

8. The purpose of the motion study is to _____ the movements made while doing some work.

- a. minimize
- b. nil
- c. maximize
- d. stabilize

1

9. Scientific Management implies : a)Management by scientists b)Application of Science to management c)Management for scientist d) none of these

10. Globalization is the integration of economy of the country with world economy. (True/False)

(10*1=10 marks)

Part-II

11. What is middle management? Discuss its functions.	3
12. Write the features of Scientific Management.	3
13. Explain the Political component of business environment.	3
14. Write the features of a good organizational structure.	3
15. "Planning leads to increase in efficiency" ? Explain.	3
16. What are the characteristics of a good test?	3
17. What are safety needs? Explain it.	3

(5*3=15 marks)

Part - III

18. Define motivation. Discuss the contribution of motivation for the success of an organization.
(2.5+2.5=5)

Or

19. Define Leadership. What are the qualities of a good Leader?
(2.5+2.5=5)
(1*5=5 marks)

PAPER-2

ਟਰੇਡ: ਟੈਕਸੋਸਨ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ਼ਨ

ਵਿਸ਼ਾ: ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ-॥

ਪੇਪਰ ਕੋਡ: 191

ਸਮਾਂ-2 ਅੰਟੇ

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 30

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ (ਭਾਗ-1, ਭਾਗ-2, ਭਾਗ-3) ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 19 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ।

ਭਾਗ -1 ਵਿੱਚ ਦਸ(10) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ 1 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਗ-2 ਵਿੱਚ ਸੱਤ (7) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ (5) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਗ-3 ਵਿੱਚ ਦੋ (2) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੋ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ -1

1. ਟੇਲਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

2. ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

3. ਫੰਕਸ਼ਨਲ ਫੋਰਮੈਨ 'ਰੈਂਗ ਬੈਂਸ' ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਟੂਲ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. _____ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ/ਪ੍ਰੇਰਣਾ)

5. _____ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ / ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ)

6. ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ _____ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤ ਹੈ। (ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ/ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ)

7. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਤਰੱਕੀਆਂ
- ਤਬਾਦਲੇ
- ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
- ਡਿਮੋਸ਼ਨ

8. ਗਤੀ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ _____ ਕਰਨਾ ਹੈ।

- ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰੋ
- ਕੋਈ ਨਹੀਂ
- ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ
- ਸਥਿਰ ਕਰਨਾ

9. ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ: a) ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ b) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ c) ਵਿਗਿਆਨੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ d) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

10. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨਾਲ ਏਕੀਕਰਨ ਹੈ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

ਭਾਗ-2

11. ਮੱਧ ਪੱਧਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ । (1.5+1.5=3)

12. ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ । 3

13. ਵਪਾਰਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਗਾਜ਼ਨੀਤਿਕ ਪਰੀਮਾਪ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 3

14. ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ। 3

15. "ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ? ਸਮਝਾਓ। 3

16. ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ? 3

17. ਸੁਰਖਿਅਤਾ ਲੋੜਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ । (1.5+1.5=3)

ਭਾਗ - III

18. ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ । ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (2.5+2.5=5) ਜਾਂ

19. ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਕੀ ਹਨ? (2.5+2.5=5)

(1*5=5 ਅੰਕ)